

Rezumatul tezei de abilitare

Fairness, Affective Reactions and Wellbeing in Psychological Assessment: Past Research and Future Intentions

Echitate, reacții afective și starea de bine în evaluare: Cercetări anterioare și intenții viitoare

Dr. Andreea Butucescu

Prezenta teză de abilitare sintetizează activitatea mea științifică și conturează un program de cercetare coerent, matur și cumulativ, dezvoltat la intersecția dintre psihologie diferențială, psihologie educațională, organizațională, psihometrie și evaluare psihologică.

Teza reflectă preocuparea mea constantă, consolidată în demersuri de cercetare, pentru:

(a) înțelegerea modului în care indivizii trăiesc experiențele evaluative, în special din perspectiva percepțiilor despre echitate, a reacțiilor afective asociate acestora și a consecințelor asupra comportamentelor, performanței și stării de bine;

(b) asigurarea calității caracteristicilor psihometrice în evaluarea psihologică, prin cercetări privind adaptarea și validarea instrumentelor, echivalența măsurării, funcționarea diferențială a itemilor și utilizarea modelelor moderne de tip *item response theory*, cu scopul de a înțelege modul în care instrumentele psihologice funcționează în contexte și populații diferite, în condiții de rigoare metodologică, transparență și responsabilitate etică;

(c) investigarea personalității și a diferențelor individuale în context organizațional, prin analiza modului în care trăsături de personalitate – de la dimensiuni universale precum Big Five până la caracteristici maladaptative, cum este *Dark Triad* – interacționează cu cerințele și resursele contextuale pentru a influența dependența de muncă, implicarea în muncă, burnoutul, munca emoțională, performanța contextuală și comportamentele deviante, integrând diferențele individuale în procese motivaționale și afective dinamice;

(d) explorarea proceselor afective și a stării de bine ocupaționale, prin studierea emergenței și dinamicii emoțiilor în contexte evaluative și organizaționale, a relației acestora cu percepțiile de corectitudine și a impactului asupra atitudinilor și rezultatelor la locul de muncă, precum implicarea, satisfacția și epuizarea profesională, într-un cadru teoretic care integrează Modelul Circumplex al Afectului, Teoria Evenimentelor Afective și modelul *Job Demands–Resources*, oferind o perspectivă multidimensională asupra vieții emoționale în muncă.

Astfel, un fir conceptual central al tezei este reprezentat de percepția echității (*fairness*) în evaluare, conceptualizată nu ca o judecată statică, ci ca un proces psihologic dinamic, dependent de context și timp, cu implicații afective și comportamentale semnificative. Cercetările publicate susțin ideea că evaluarea – fie ea academică sau organizațională – constituie o experiență psihologică cu miză ridicată, caracterizată prin incertitudine, încărcătură emoțională și dezechilibre de putere, ale cărei efecte pot persista mult dincolo de momentul evaluării propriu-zise.

Un alt pilon al tezei îl constituie studiul diferențelor individuale, cu accent pe personalitate, afectivitate, motivație și competențe non-cognitive, și pe rolul acestora în explicarea reacțiilor la evaluare, a performanței și a adaptării psihologice. Aceste constructe pe parcursul articolelor publicate sunt abordate dintr-o perspectivă integrativă, care combină modele teoretice consacrate cu analize empirice riguroase, punând accent pe validitatea constructelor și pe valoarea lor predictivă în contexte aplicative reale. Rezultatele evidențiază faptul că influența diferențelor individuale este semnificativă, dar profund dependentă de context, susținând modele care integrează variabile dispoziționale și situaționale.

Un alt ax major al tezei este reprezentat de psihometrie și evaluare psihologică, domeniu în care contribuțiile mele vizează adaptarea, validarea și standardizarea unor instrumente utilizate pe scară largă în cercetare și practică. Teza documentează procese

complexe de adaptare interculturală, analize de echivalență a măsurării, funcționare diferențială a itemilor și utilizarea unor metode statistice avansate (inclusiv modele de tip *item response theory* și *alignment*). Aceste demersuri sunt ghidate de standardele internaționale de bună practică și de o preocupare constantă pentru etica și echitatea evaluării.

Un alt domeniu major al tezei vizează procesele afective, stresul și mecanismele de autoreglare, cu accent pe rolul emoțiilor în evaluare și în contexte ocupaționale. Cercetările mele integrează modele contemporane ale afectului cu teorii ale justiției organizaționale și ale evenimentelor afective, demonstrând că emoțiile nu sunt simple reacții secundare, ci mecanisme centrale care influențează percepțiile de corectitudine și comportamentele ulterioare, precum implicarea, comportamentele extra-rol sau comportamentele contraproductive.

Teza include, de asemenea, prezentarea succintă a cercetărilor longitudinale și intervenționale, demarate în cadrul programului post-doctoral absolvit, care depășesc abordările descriptive tradiționale. Acestea investighează persistența efectelor percepțiilor de incorectitudine în timp, precum și posibilitatea prevenirii sau reducerii acestora prin intervenții orientate atât către participanți, cât și către evaluatori. Un element inovator îl reprezintă integrarea unei perspective de impact economic, prin utilizarea analizelor de utilitate, care traduc consecințele psihologice ale evaluării incorecte în costuri organizaționale și instituționale concrete.

Pe lângă contribuțiile empirice, teza reflectă implicarea mea activă în proiecte de cercetare naționale și internaționale, precum și rolul asumat în coordonarea echipelor, diseminarea rezultatelor și dezvoltarea de rețele academice. De asemenea, dimensiunea formativă și de mentorat ocupă un loc important, ilustrând integrarea cercetării cu activitatea didactică și cu formarea noilor generații de psihologi și cercetători.

Direcțiile de cercetare viitoare propuse urmăresc consolidarea acestui program integrat, prin aprofundarea abordărilor dinamice și longitudinale, dezvoltarea modelelor predictive robuste, extinderea cercetărilor psihometrice și interculturale, precum și dezvoltarea intervențiilor bazate pe evaluare psihologică. Viziunea de ansamblu este aceea a unui program de cercetare cu relevanță teoretică, metodologică și aplicativă, orientat spre impact social și instituțional.

Un obiectiv strategic al traseului meu academic constă în consolidarea colaborărilor interdisciplinare și internaționale. Integrarea perspectivelor din domenii conexe, precum educația, sociologia sau științele datelor, îmi va permite abordarea unor probleme complexe dintr-o perspectivă holistică. Participarea în consorții internaționale și proiecte de cercetare colaborative va contribui la creșterea vizibilității internaționale a cercetării mele și la transferul de bune practici. Această direcție este esențială pentru dezvoltarea unui program de cercetare competitiv la nivel internațional.

În fine, cercetările mele viitoare vor fi strâns corelate cu activitatea de formare și mentorat, urmărind dezvoltarea unei noi generații de cercetători capabili să opereze la standarde înalte de rigoare științifică. Integrarea studenților și doctoranzilor în proiecte de cercetare va contribui la consolidarea unei comunități academice active și orientate spre excelență. Această dimensiune de leadership academic va sprijini sustenabilitatea programului propus de cercetare și va asigura continuitatea și extinderea acestuia pe termen lung.

În ansamblu, prezenta teză de abilitare demonstrează coerența și maturitatea unui program de cercetare bine articulat, caracterizat prin rigoare metodologică, relevanță teoretică și impact aplicativ. Contribuțiile prezentate reflectă o preocupare constantă pentru calitatea cercetării și pentru responsabilitatea socială a psihologiei ca știință aplicată. Prin integrarea cercetării fundamentale cu aplicațiile practice și prin implicarea activă în comunitatea

academică, cred că pot afirma că mă poziționez ca un cercetător cu un profil clar definit și cu un potențial semnificativ de dezvoltare și leadership academic în domeniul psihologiei, pentru viitor.

18.12.2025

Dr. Andreea Butucescu

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized cursive letters that appear to read 'AB' followed by a long horizontal flourish.